

Asia: VN/26873/2024

Lausuntopyyntö: Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetun direktiivin (NKV-direktiivi) täytäntöönpano; työryhmän mietintö

Direktiivin suhde nykytilaan

Mitä huomioita teillä on kansallisen nykytilan ja direktiivin suhteen arvioinnista? Pyydämme arviossanne keskittymään siihen, mitä direktiivi näkemyksenne mukaan edellyttää vähimmäistasolla.

-

Keskeiset ehdotukset

Mikä on näkemyksenne esityksen keskeisistä ehdotuksista ja suhteesta direktiivin edellyttämään vähimmäistasoon? Pyydämme kommentoimaan jokaista kohtaa erikseen kunkin otsikon alle.

-

Asianomistajan suojelun tarpeen arviointia koskeva ehdotus

-

Rikoslain muuttamista koskeva ehdotus

-

Ehdotus erityisen suojelun tarpeessa olevan asianomistajan kuulustelua koskevien säännösten laajentamisesta koskemaan seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajan lasta tai asianomistajan kanssa samassa kotitaloudessa asuvaa hänestä riippuvaisessa asemassa olevaa henkilöä, joka on muodollisesti rikosprosessissa todistajan asemassa

-

Ehdotus asianomistajan yhteystietojen välittämistä tukipalveluihin koskevan säännöksen laajentamisesta koskemaan erityisen suojelun tarpeessa olevaa seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajaa

-

Ehdotus yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävästä jatkossa seurata ja arvioida Istanbulin sopimuksen ohella NKV-direktiivin tarkoittamia toimintapolitiikkoja ja toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä ja torjua direktiivin soveltamisalaan kuuluvan väkivallan kaikkia muotoja

-

Seri-tukikeskuksia koskeva ehdotus

-

Seri-tukikeskuksiin liittyvä muutosehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin

-

Vaikutukset

Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

-

Millaisia vaikutuksia viranomaisten toimintaan arvioitte esityksellä olevan?

-

Millaisia muita yhteiskunnallisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

-

Millaisia muita vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan? (Esimerkiksi ihmisryhmiin kohdistuvat vaikutukset)

-

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Onko jokin muu tapa, jolla direktiivin edellyttämät vähimmäisvelvoitteet voitaisiin toteuttaa?

-

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Miten kommentoitte mietinnön näkemyksiä, jotka koskevat suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä (mietinnön jakso 11)?

-

Muut havaintonne ja kommenttinne esitysluonnoksesta

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Muut havaintonne ja kommenttinne direktiivin vähimmäisvelvoitteita pidemmälle menevistä (kansallisista) tarpeista naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Mielestämme direktiivin kutsuminen naisiin kohdistuvan väkivallan direktiiviksi edustaa yksisuuntaisen väkivallan paradigmaa, eikä se vastaa nykyistä lähisuhdeväkivaltaa koskevaa tutkimustietoa. Tutkimuskirjallisuudessa vallitsevaksi näkemykseksi on noussut niin sanottu kaksisuuntaisen parisuhdeväkivallan paradigma. Viimeaikaisten kansainvälisten tutkimuskatsausten mukaan yli puolet parisuhdeväkivallasta on molemminpuolista, ja miehet sekä naiset kokevat parisuhdeväkivaltaa EU:ssa suunnilleen yhtä usein. Tämä koskee myös fyysistä väkivaltaa, vaikka henkirikokseen johtaneessa parisuhdeväkivallassa uhri onkin useammin nainen. Tämän vuoksi ehdotamme, että direktiivistä käytettäisiin neutraalimpaa nimeä, kuten parisuhde- ja perheväkivallan direktiivi, joka kuvaisi ilmiötä kattavammin ja tutkimusnäyttöön perustuen.

Suhtaudumme myönteisesti mietinnössä esitettyyn tavoitteeseen vahvistaa lasten ja muiden asianomistajasta riippuvaisten henkilöiden asemaa lähisuhdeväkivallan yhteydessä. Korostamme, että lähisuhdeväkivallan arvioinnissa tulee hyödyntää moniammatillista yhteistyötä sekä tunnistaa nykyistä paremmin myös miehiin kohdistuva väkivalta. Lisäksi huoltajuus- ja perheoikeudellisissa kysymyksissä on tärkeää tunnistaa lapsen vieraannuttaminen ja arvioida sen vaikutukset lapsen etuun. Suhtaudumme myönteisesti myös julkisen sektorin palveluiden kehittämiseen lähisuhdeväkivallan uhreille. Pidämme kuitenkin välttämättömänä, että palvelujärjestelmä perustuu tutkimusnäyttöön ja tunnistaa nykyistä paremmin myös miesuhrit sekä väkivallan tekijät. Uhrien suojaamisen ohella myös tekijöille suunnatut vaikuttavat palvelut ovat keskeinen keino ehkäistä väkivallan uusiutumista ja suojella nykyisiä sekä tulevia uhreja.

Pidämme erityisen tärkeänä, että lainsäädäntö suojaa lasten psyykkistä kehitystä riippumatta heidän sukupuolestaan. Tästä syystä suhtaudumme kriittisesti työryhmän linjaukseen, jonka mukaan rikoksen tekemistä lapsen läsnä ollessa ei tulisi erikseen kriminalisoida eikä säätää rangaistuksen koventamisperusteeksi. Kansainvälisten vertaisarvioitujen tutkimuskatsausten mukaan lapsen altistuminen huoltajien väliselle henkiselle tai fyysiselle lähisuhdeväkivallalle on merkittävä psykososiaalisen kehityksen ja mielenterveyden riskitekijä. Tutkimus osoittaa lisäksi, että väkivallalle altistuminen lisää riskiä sille, että lapsi käyttää myöhemmin väkivaltaa omissa lähesuhteissaan tai joutuu itse väkivallan uhriksi. Näin ollen lapsen läsnäoloa lähisuhdeväkivaltatilanteessa ei tulisi pitää pelkästään rikoksen sivuseikkana, vaan lapsen hyvinvointia vaarantavana tekijänä, joka on perusteltua ottaa huomioon myös rikosoikeudellisissa sääntelyssä ja rangaistuksen mittaamisessa.

Erno Juuso
Miesten tasa-arvo ry